

DE TROMMELAAR VAN DE GARDE-CIVIQUE.

Telkens het woordje "Burgerwacht" of liever "Garde-Civique" uitgesproken wordt in gelijk welke gemeente van ons land, die vroeger gezegend was met deze wacht, plooit de mond zich onwillekeurig tot een onweerstaanbare glimlach. Glimlach waarin niets oneerbiedigs, noch ironisch ligt... Integendeel, het is eerder iets goedgunstigs, iets wat een kostelijke herinnering, een massale grap oproept...

Te Oostende bestonden er zelfs twee korpsen: het voetvolk en het bijzondere vrijwilligerskorps: de kanonniërs...

Dit tweede korps interesseert ons geen sikkepitje: deze wachten waren immers "zondagse paradesoldaatjes", die hovaardig hun mooi pak dosten.

We spreken alleen van de eersten, die gedwongen door de wet, tegen heug en meug, af en toe 's zondags de potsierlijke "tenue" moesten aantrekken!

Potsierlijk zeggen we? He, ja... Bezit u soms geen foto van uw vader op 21 jarige ouderdom of zo iets? En misschien ook een tweede foto van hem op 35 jarige leeftijd, t.t.z. toen hij ten volle in zijn "blokjaren" trad?..

Bon! Stel u alsdan uw vader voor in hetzelfde goedkoop uniform van de burgerwacht, op deze twee fases van zijn leeftijd!.. Vat u wat dit geven kan?..

Wat mijn vader betrof... Doch eerst en vooral moet ik u zeggen, dat mijn vader de burgerwacht hoegenaamd niet

met een speciale vertedering in het hart droeg. De meeste wachten verkeerden trouwens in hetzelfde geval. Ik begrijp ze best. Heb ik persoonlijk insgelijks niet gedwongen het uniform van "les bleus crapuleux" in het Walenland moeten dragen, al was het dan nog een officierspak? . . .

Toen mijn vader bij de burgerwacht ingelijfd werd, mocht hij alsdan "kloek gebouwd" heten, zonder meer. Zodat zijn nieuwe aangekochte opgemaakte "tenue" een normaal, gestandaardiseerd pak was. Eerder profijtelijk goedkoop echter.

Na de kaap van de dertig overschreden te hebben werd mijn vader geleidelijk, euh . . . laat ons zeggen, eerder een tikje zwaarlijvig . . . De knopen van de ros geworden tuniek en kapotjas moesten "verplaatst" worden . . . Wat later nog — neen, ik overdrijf niet — zag mijn moeder zich verplicht de knoopsgaten deerlijk met zwarte biezen te verlengen . . .

Denk vooral niet dat mijn vader de enige potsierlijke wacht uitmaakte. Here, neen! Gans de tweede "ban" (de ouderen) was aldus toegetakeld of erger nog? . . . Ik heb er gekend met gelapte broeken, verstelde tunieken, met onooglijke kepi's, met gek gedeukte hoeden . . .

Edoch, ik wilde u spreken over de "trommelaar" van de burgerwacht.

Iedere wacht of garde bezat twee "tenues": de kleine en de grote. De "grote" was eenvoudig de "kleine", plus een kapotmantel of jas, plus een soort bolhoed met lange wuivende haneveren, in plaats van de gewone kepi . . .

De wacht werd, voor elke dienst, verwittigd per kaart waarop in tamelijk behoorlijk "Frans", de tenue aangeduid stond. Edoch, een kaart wordt gemakkelijk mislegd, gaat onvoorzichtig verloren . . . Zodat veel wachten zich niet meer herinnerden welke tenue voorgeschreven was voor de eerstkomende dienst of optocht. Met het gevolg dat sommige gardes in "grote" tenue verschenen, andere in "kleine".

andere nog in "gemengde" ... Er waren trouwens vier "kombinaties" mogelijk!..

Wellevendheidshalve spaar ik u van de speciale woordenschat, die met de verbazing, de wanhoop, de woede, de bedreigingen of de straffen der oversten gepaard gingen ...

Er moest dus volstrekt iets op gevonden worden om alle misverstand te voorkomen.

En, zie, de Staf besloot wijselijk, na lang wikken en wegen en rijp overleg dat voortaan, telkens er "dienst" was, een trommelaar een uur van te voren manhaftig trommelend door alle straten van Oostende zou stappen, gekleed in de voorgeschreven tenue. Aldus zouden de wachten weten waaraan zich te houden ...

Voilà! Het was eenvoudig als het ei van Columbus. Alle vergissingen zouden dus uitgesloten blijven of ... bijna!..

Degenen die de burgerwacht nog gekend hebben, zullen zich wellicht nog het karakteristiek: "Ran-plan-plan... Ran-plan-plan" ... herinneren?

Telkens het waarschuwend "ran-plan-plan... ran-plan-plan..." op zomervrijdagmorgens in ons kwartier geroffeld werd, brak de koorts los bij ons thuis: de aankleedingskoorts! U weet niet wat het betekende garde-civique te zijn en kinderen te hebben, die in 't geniep soldaatje speelden met vaders kepi enz.

— Welke tenue, S..., (beginletter van moeders voor-naam)?

En moeder zond ons de straat op, de trommelaar tege-moet.

Ran-plan-plan... ran-plan-plan...

— J'is in de "Goeie Wiendstroate" (thans de Smet de Naeyerlaan) gisten wij daarheen hollend...

Ran-plan-plan!.. ran-plan-plan!..

Inderdaad, daar stapte Staf de Trommelaar voorafge-gaan door een bende dansende bengels, die uitgelaten zongen op de maat van het geroffel:

Mak-je grèèd, pak en zak,
Mak-je grèèd, pak en zak!..

En we voegden ons bij de huppelende bende en keelden vrolijk met de anderen en vergaten meestal te kijken naar de gedragen kledij.

Mak-je grèèd, ran-plan-plan,
Mak-je grèèd, pak en zak!..

Aldus vervolgde Staf de Trommelaar zijn zegetocht door alle straten van onze wijk...

Zo ging het elke zondagmorgen wanneer de burgerwacht opgeroepen werd, jaar na jaar. Tot op de sombere dag van augustus 1914, toen de Garde-civique voorgoed ontbonden werd...

En Gustaaf de Trommelaar zijn "job" verloor...

Doch zijn eigenaardig:

ran-plan-plan,
mak-je grèèd,
ran-plan-plan,
pak en zak!..

klinkt me nog steeds in de oren...

P.S. — Staf was de enige trommelaar niet van de Burgerwacht. Daar waren nog de twee "Smetjes", alias de gebroeders De Smedt, die in de andere straten van de stad hun geroffel lieten horen. U herinnert zich misschien nog de Smetjes? Ze droegen allebei bakkebaarden, waren behangers en woonden in het Verlorenstraatje. Rasechte oude Oostendse volksfiguren...